

Valikõppeained

Valikõppeained	1
Valikõppeaine „Riigikaitse“	2
Kursus „Riigikaitse“	7
Kursus „Praktiline õpe välilaagris“	22
Valikõppeaine „Uurimistöö alused“	28
Kursus „Uurimistöö alused“	31
Valikõppeaine „Male“	37
Valikõppeaine „Etikett“	41

Valikõppeaine „Riigikaitse“

1. Riigikaitse õppe- ja kasvatuseesmärgid

Riigikaitseõpetusega taotletakse, et Pärnu Koidula Gümnaasiumi õpilane:

- 1) on Eestile lojaalne kodanik, kellel on positiivne hoiak ja valmidus vajaduse korral Eestit kaitsta ning kes tegutseb lähtuvalt õigusriigi põhimõtetest;
- 2) järgib demokraatlikke väärtusi ning on solidaarne ja vastutustundlik;
- 3) mõistab riigikaitse seotust erinevate ühiskonnaelu valdkondadega;
- 4) väärtustab kaitsevälase elukutset, kaitseväge ja vabatahtlikku tegevust Kaitseliidus ning selle eriorganisatsioonides;
- 5) teab riigikaitse korraldust ning kaitseväge ülesehitust ja ülesandeid ning riigikaitset reguleerivaid õigusakte;
- 6) teab kodanikukaitse põhimõtteid;
- 7) tunneb huvi riigikaitse ja sõjaajaloo vastu;
- 8) teab NATO kollektiivse kaitse põhimõtet;
- 9) on omandanud esmased oskused ohutult relva käsitseda, esmaabi anda, kriisiolukordades käituda ja tegutseda;
- 10) teab topograafia põhialuseid, orienteerub maastikul kaardi ja kompassiga ning käitub keskkonda säästvalt.

2. Õppeaine kirjeldus

Riigikaitseõpetusega taotletakse, et õpilased saavad põhiseadusest lähtuvalt teadlikuks oma riigikaitsealastest kohustustest ja õigustest ning ettekujutuse kaitseväeteenistuse liikidest. Õppe kaudu omandatakse riigikaitse valdkonna teoreetilised teadmised, mida kinnistatakse praktilises tegevuses.

Riigikaitseõpetuse eesmärk on panna alus Eesti riigikaitse põhimõtete mõistmisele, kujundada kodanikuteadlikkust ja valmisolekut vajaduse korral Eestit kaitsta. Õppes käsitletakse teatud teemasid süvitsi ja teatud teemasid ülevaatlikult, et vältida õppijate ülekoormatust.

Riigikaitseõpetus on valikõppeaine, mille maht on kaks kursust, s.o 70 tundi. Üks kursus (35 tundi) moodustab teoreetilise osa ning teine kursus (35 tundi) on praktiline väljaõpe (võimaluse korral väljaõppekeskuses või välilaagris). Praktiliste harjutuste, sh välilaagri korraldamise eeldus on teoreetilise kursuse vastava osa läbimine. Kool korraldab riigikaitseõpetuse oma võimaluste järgi kas teoreetilise ja praktilise osa lõimitult või eraldi kursustena. Teoreetiline ja praktiline õpe on ainekavas õppeteemade all lõimitult.

Riigikaitseõpetuse teoreetiline kursus algab ülevaatega Eesti sõjaajaloost, sõdade tekkeloost, põhjustest ja tagajärgedest. Omandatakse ülevaade tänapäeva ohtudest, kriisidest ja relvakonfliktidest ning rahvusvahelisest õigusest, sh sõjaõigusest. Teoreetilise kursusega omandatakse esmased teadmised Eesti

riigikaitsest, riigikaitse juhtimisest ning eesmärkidest, kaitseväe ja Kaitseliidu ülesehitusest, julgeoleku- ja kaitsepoliitikast ning kaitseväeteenistusest.

Käsitletakse rivikorra kujunemist ja kasutamist, erinevat tüüpi relvastuse arengut, tähendust ajaloos ja vajalikkust tänapäeval ning tutvutakse erinevate relvatüüpidega. Käsitletakse kodanikukaitse temaatikat ja esmaabi osutamist ning õpitakse looduses ilma abivahenditeta toime tulema. Õpitakse topograafiat, sh maastikul orienteerumist kaardi ja kompassiga, kaitseväe tegevuse mõju keskkonnale ning selle leevendamise võimalusi.

Praktiline kursus keskendub üksikisiku oskuste harjutamisele erinevates olukordades. Relvaõppes käsitletakse esmalt ohutustehnikat ja laskmist mõjutavaid tegureid, järgnevad lasketehnika ja laskeasendite harjutamine. Relvaõpe lõpeb laskmisharjutustega. Riviõppes harjutatakse seisanguid, pöördeid, erinevaid liikumisviise, sh maastikul, ning erinevaid rännakuviise. Topograafia praktiliste harjutustega õpitakse kasutama topograafilist kaarti, mõõtkava ja leppemärke ning asimuudi määramist kompassiga. Eraldi harjutatakse orienteerumist kompassi ja kaardiga ning muude positsioneerimissüsteemidega. Praktiline esmaabi hõlmab tegevuste järjekorra õppimist õnnetuspaigal ning elupäästvat ja jätkuvat esmaabi.

Kursustel osalejatele korraldatakse praktiline õpe üheetapilise välilaagrina. Tegemist on ühe 3-4päevase laagriga õppeaasta lõpus (kevadisel koolivaheajal). Välilaagreid korraldades on kaasatud kohaliku Kaitseliidu maleva ja/või kaitsevägeosad ning koondatud on mitme kooli riigikaitsekursuste praktilise osa välilaagrid.

Gümnaasiumi riigikaitseõpetuse välilaagriga taotletakse, et õpilased omandavad praktilise kogemuse riigikaitse kursusel läbitud teoreetilistest teemadest üksikvõitleja oskuste tasemel. Harjutamise kaudu omandatakse ettekujutus üksikvõitleja oskustest, mis võimaldab tegutseda kriisiolukordades. Tugevneb õpilaste enesekindlus riigikaitseülesandeid täites.

Laagris jaotatakse õpilased jagude kaupa rühmadesse ning määratakse jaoülemad. Võimaluse korral kasutatakse varem väljastatud vormiriietust.

3. Lõimingu võimalusi teiste õppeainetega

Riigikaitseõpetus on multidistsiplinaarne õppeaine, millel on tihedaid kokkupuutepunkte mitme õppeainega:

- 1) ajalugu - sõjaajalugu, kriiside ja konfliktide tekkepõhjused ning tagajärjed, rahvusvahelised kriisid ja konfliktid, NATO ja ÜRO;
- 2) bioloogia - inimese anatoomia, füsioloogia, massihävitusrelvad, kodanikukaitse, keskkonnakaitse;
- 3) eesti keel - terminoloogia, töö õigustekstidega, suuline ja kirjalik eneseväljendusoskus;
- 4) füüsika - ballistika, massihävitusrelvad, kodanikukaitse;
- 5) geograafia - kaardiõpetus;
- 6) keemia - massihävitusrelvad, kodanikukaitse, ohutusnõuded;

Pärnu Koidula Gümnaasiumi õppekava

- 7) kehaline kasvatus - üldfüüsiline tegevus ja vastupidavus;
- 8) matemaatika - mõõtkava arvutamine, kraadide arvutamine, info- ja kommunikatsioonitehnoloogia (IKT) vahendite kasutamine;
- 9) võõrkeeled - terminoloogia;
- 10) ühiskonnaõpetus - kodanikukasvatus, riigikaitse korraldus, kaitseväe ja Kaitseliidu struktuur, NATO ja ÜRO, rahvusvahelised kriisid ja konfliktid, Eesti kaitsepoliitika.

4. Õpetegevuse kavandamine ja korraldamine

Õpet kavandades ja korraldades:

- 1) lähtutakse õppekava alusväärtustest, üldpädevustest, õppeaine eesmärkidest, õppesisust ja oodatavatest õpitulemustest ning toetatakse löimingut teiste õppeainete ja läbivate teemadega;
- 2) taotletakse, et õpilase õpikoormus (sh kodutööde maht) on mõõdukas, jaotub õppeaasta ulatuses ühtlaselt ning jätab õpilasele piisavalt aega puhata ja huvialadega tegelda;
- 3) võimaldatakse õppida üksi ja koos teistega (iseseisvad, paaris- ning rühmatööd), et toetada õpilaste kujunemist aktiivseteks ja iseseisvateks õppijateks ning loovateks ja kriitiliselt mõtlevateks isiksusteks;
- 4) kasutatakse diferentseeritud õppeülesandeid, mille sisu ja raskusaste toetavad individualiseeritud käsitlust ning suurendavad õpimotivatsiooni;
- 5) rakendatakse nüüdisaegseid IKT-l põhinevaid õpikeskkondi ning õppematerjale ja -vahendeid;
- 6) laiendatakse õpikeskkonda: muuseum, näitus, raamatukogu, arvutiklass, lahingupaik, väeosa ja teised riigikaitselestitutsioonid, sh kaitseväe õppeasutused, jne;
- 7) kasutatakse erinevaid õppemeetodeid, sh aktiivõpet: paaris- ja rühmatöö, vestlus, diskussioon, väitlus, arutelu, seminar, projektõpe; skeemi, plaani, tabeli koostamine; praktilised ja uurimistööd; infootsing teabeallikatest ning infoanalüüs, referaadi ja ettekande koostamine, retsenseerimine ja esitlemine IKT vahendeid kasutades; allikaanalüüs (dokument, tekst, statistika jms), töö erinevate e-riigi vahenditega (riigiportaal, e-teenused, teabepäring, õigusaktid internetis) ning kaardiga;
- 8) viiakse õpetegevus välilaagris läbi päevaplaani alusel.

5. Füüsiline õpikeskkond

Kool korraldab valdava osa õpet klassis, kus saab rühmatöö tegemiseks mööblit ümber paigutada, on internetiühendus ning audiovisuaalse materjali kasutamise võimalus.

Kool võimaldab õppe sidumiseks igapäevaeluga õpet ja õppekäike väljaspool klassiruumi (muuseum, näitus, raamatukogu, arvutiklass, lahingupaik, väeosa ja teised riigikaitselestitutsioonid, sh kaitseväe õppeasutused, jne).

Koolil on ainekava eesmäärke toetavaid õppematerjale ja -vahendeid: õigusaktid, kaardid, teemakirjandus, pildid, plakatid jm illustratiivne materjal, skeemid, statistilised andmed, ajakirjandusväljaanded Riigi Kaitse, Diplomaatia, Kaitse Kodu, Sõdur, Sõdurileht; auvised, matkevahendid.

Välilaagris on välitingimused: maastik, harjutusväli, lasketiir, kaitseväe või Kaitseliidu väljaõppekeskus; väliõõbimise korral isiklik ja rühmavarustus; orienteerumisvahendid, esmaabi õppevahendid, matkevahendid, näitlik õppematerjal; plakatid, joonised, relvad, laskemoon.

6. Hindamise alused

Riigikaitse õpitulemusi hinnates lähtutakse õppekava üldosa ning teiste hindamist reguleerivate õigusaktide käsitlest. Riigikaitse õpitulemuste kontrolli ja hindamise eesmärk on saada ülevaade õpitulemuste saavutusest ja õpilase individuaalsest arengust ning kasutada saadud teavet õppe tulemuslikumaks kavandamiseks. Hinnatakse nii teadmisi ja nende rakendamise oskust kui ka üldpädevuste saavutatust, sh õpioskusi suuliste vastuste (esituste), kirjalike ja/või praktiliste tööde ning praktiliste tegevuste alusel, arvestades õpilase teadmiste ja oskuste vastavust ainekavas taotletavatele õpitulemustele.

Õpitulemusi hinnatakse sõnaliste hinnangute ja numbriliste hinnetega. Õpilane peab teadma, mida ja millal hinnatakse, mis hindamisvahendeid kasutatakse ning mis on hindamise kriteeriumid.

Õpitulemuste kontrollimise vormid on mitmekesised. Suulise arutluse kõrval on olulisel kohal kirjalikud tööd: testid, töö kaardiga, statistika ja õigusaktide kasutamine ning analüüs, referaatide ja uurimistöde koostamine, arvamuse loo kirjutamine, juhtumianalüüs. Nii teoreetilist kui ka praktilist kursust hinnates arvestatakse ainealaste teadmiste ja oskuste taset, aktiivsust osalemisel praktilises tegevuses ning vastutustunnet ja kaaslaste toetamist ühistegevuses ja rühmatöös - kodanikuosalust.

Kontrollivaid ülesandeid koostades tuleb arvestada, et esindatud oleksid erineva tasandi ülesanded: teadmiste kontrollimine (mõisted, faktid, seaduspärasuste tundmine), teadmiste rakendamine (kasutamine uues situatsioonis), mõistmine (kirjeldamine, seletamine, ümbersõnastamine), analüüs ja süntees (seoste näitamine, võrdlemine, rühmitamine, eristamine, faktide sidumine seaduspärasustega) ning hinnangu andmine (järelduste, otsustuste tegemine). Laagris hinnatakse praktilisi sooritusi.

Ohutushoiutesti positiivne sooritus on eelduseks praktilisel laskeharjutusel osalemiseks.

7. Gümnaasiumi õpitulemused

Gümnaasiumi õpitulemused kajastavad õpilase rahuldavat saavutust.

Gümnaasiumi lõpetaja:

- 1) on Eesti Vabariigile lojaalne kodanik, järgib demokraatlikke väärtusi ning on vajaduse korral valmis Eestit kaitsma;

Pärnu Koidula Gümnaasiumi õppekava

- 2) tunneb sõjaajaloo, sh Eesti sõjaajaloo tähtsamaid sündmusi ja nende mõju ning tagajärgi ühiskonna arengule ja oma lähedastele;
- 3) teab ning analüüsib peamisi aktuaalseid rahvusvahelisi probleeme ja nende mõju Eesti ühiskonnale ning NATO kollektiivse kaitse põhimõtet;
- 4) leiab ja kasutab vajaduse korral riigikaitsele puutuvat olulist infot, sh Eesti riigikaitse üldist korraldust reguleerivaid õigusakte;
- 5) teab kaitseväeteenistuse põhialuseid, sh on omandanud esmase ettekujutuse ajateenistusest ning Kaitseliidust ja selle eriorganisatsioonidest ning teab ja väärtustab kaitseväelase elukutset;
- 6) tunneb rivilise liikumise, relvaõppe, sh ohutuse põhialuseid, oskab käituda kriisiolukordades ja anda esmaabi;
- 7) orienteerub iseseisvalt maastikul kaardi ja kompassiga, arvestades keskkonnakaitse põhimõtteid ning norme;
- 8) tegutseb meeskonna koosseisus.

Kursus „Riigikaitse“

Õppekava	RÕK (riiklik õppekava)
Valdkond	Valikaine
Kursuse nimetus/pealkiri	Riigikaitse
Eelduskursused	puuduvad
Lõiming	Sotsiaalsained, loodusained, keel ja kirjandus, võõrkeeled
Õppetöö korraldus	35 tundi
Kursuse lühikirjeldus	<p>Riigikaitseõpetusega taotletakse, et õpilased saavad põhiseadusest lähtuvalt teadlikuks oma riigikaitsealastest kohustustest ja õigustest ning ettekujutuse kaitseväeteenistuse liikidest. Õppe kaudu omandatakse riigikaitse valdkonna teoreetilised teadmised, mida kinnistatakse praktilises tegevuses.</p> <p>Riigikaitseõpetuse eesmärk on panna alus Eesti riigikaitse põhimõtete mõistmisele, kujundada kodanikuteadlikkust ja valmisolekut vajaduse korral Eestit kaitsta. Õppes käsitletakse teatud teemasid süvitsi ja teatud teemasid ülevaatlilikult, et vältida õppijate ülekoormatust.</p> <p>Riigikaitseõpetus on valikõppeaine, mille maht on kaks kursust, s.o 70 tundi. Üks kursus (35 tundi) moodustab teoreetilise osa ning teine kursus (35 tundi) on praktiline väljaõpe (võimaluse korral väljaõppekeskuses või välilaagris). Praktiliste harjutuste, sh välilaagri korraldamise eeldus on teoreetilise kursuse vastava osa läbimine. Kool korraldab riigikaitseõpetuse oma võimaluste järgi kas teoreetilise ja praktilise osa lõimitult või eraldi kursustena. Teoreetiline ja praktiline õpe on ainekavas õppeteemade all lõimitult</p>
Kursuse õppe- ja kasvatuseesmärgid	<p>Riigikaitseõpetusega taotletakse, et Pärnu Koidula Gümnaasiumi õpilane:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) on Eestile lojaalne kodanik, kellel on positiivne hoiak ja valmidus vajaduse korral Eestit kaitsta ning kes tegutseb lähtuvalt õigusriigi põhimõtetest; 2) järgib demokraatlikke väärtusi ning on solidaarne ja vastutustundlik;

	<p>3) mõistab riigikaitse seotust erinevate ühiskonnaelu valdkondadega;</p> <p>4) väärtustab kaitsevälase elukutset, kaitseväge ja vabatahtlikku tegevust Kaitseliidus ning selle eriorganisatsioonides;</p> <p>5) teab riigikaitse korraldust ning kaitseväge ülesehitust ja ülesandeid ning riigikaitset reguleerivaid õigusakte;</p> <p>6) teab kodanikukaitse põhimõtteid;</p> <p>7) tunneb huvi riigikaitse ja sõjaajaloo vastu;</p> <p>8) teab NATO kollektiivse kaitse põhimõtet;</p> <p>9) on omandanud esmased oskused ohutult relva käsitseda, esmaabi anda, kriisiolukordades käituda ja tegutseda;</p> <p>10) teab topograafia põhialuseid, orienteerub maastikul kaardi ja kompassiga ning käitub keskkonda säästvalt.</p>
<p>Kursuse õppesisu</p>	<p>Eesti sõjaajalugu</p> <p>Sõjaajaloo mõiste ja sõjateoreetiline mõte. Sõda. Sõjandus. Sõjateadus. Sõjaajaloo ja ajaloo vahekord. Olulisemad sõjateoreetilise mõtte esindajad (õpetaja valikul Sun Tzu(Sunzi), Thukydides, Karl von Clausewitz, Antoine Henri de Jomini jt).</p> <p>Sõjanduse osa ühiskonna ajaloos. Sõda kui ühiskonna „loomulik seisund“. Sõdade põhjused.</p> <p>Suhtumise muutumine sõjapidamisse. Sõjapidamisviisid vana- ja keskajal. Palgaväe teke. Alalised armeed. Ohvitserkond. Revolutsiooniarmeed. Napoleoni sõdade ajastu. Üleminek üldisele sõjaväekohustusele. Massiarmeed. Tehnika mõju sõjandusele. Sõda ja majandus. Sõjapidamise muutumine. Sõjavastane liikumine. Sõjapidamise ulatus ja sotsiaalne mõju 20. sajandil.</p> <p>Eesti sõjaajalugu üldise sõjaajaloo kontekstis. Ristisõdade ajastu ja muistne vabadusvõitlus.</p> <p>Eestlaste sõjaline organisatsioon muinasajal. Malev. Suurriikide võitlused Vana-Liivimaa pärast. Saja-aastase sõja sündmused Eestis (1558–1661). Põhjasõda ja selle tagajärjed. Eesti ala liitmine Vene impeeriumi koosseisu. Vene impeeriumi sõjad ja</p>

	<p>Eesti. Sõjalised koormised. Sõjaväeteenistus Eesti alal. Michael Andreas Barclay de Tolly. Sõjalised kaitserajatised. Esimene maailmasõda ja Eesti iseseisvuse sünn. Rahvusväeosad. Vabadussõda 1918–1920. Kooliõpilaste roll Vabadussõjas. Tartu rahu. Eesti riigikaitse 1920–1940. Teine maailmasõda ja Eesti. Eestlased Saksa armees ja Punaarmees. Soomepoisid. Metsavendlus.</p> <p>Okupatsiooniar mee kohalolek. Nõukogude armee kohalolek, selle tagajärjed. Paldiski. Eestlased Nõukogude armees. Nõukogude armee lahkumine Eestist.</p> <p>Eesti riigikaitse taastamine. Valikud Eesti riigikaitse taasloomisel. Eesti riigikaitsepoliitika kujunemine ning riigikaitsestruktuuride peamised suunad ja olulisemad sündmused.</p> <p>Tänapäeva kriisid, sõjad ja relvakonfliktid</p> <p>Rahvusvahelised kriisid ja konfliktid valitud näidete toel. Kriisid. Julgeoleku riskid ja ohud. Konflikti arengufaasid ja tunnused. Sõja mõiste. Rahvusvaheline julgeolek 20. sajandil. Maailmasõjad. Kül m sõda. Kollektiivne julgeolek 20. sajandil – Rahvasteliit, ÜRO, OSCE. Tuumaajastu. Relvastuskontroll.</p> <p>Nüüdisaegsed rahvusvahelised konfliktid ja nende ohjamine. Koostööjulgeolek. NATO ning Euroopa Liit. Kollektiivne kaitse ja kollektiivne julgeolek. Traditsioonilised ja asümmeetrilised ohud.</p> <p>Rahvusvaheline terrorism, massihävitusrelvade levik. Keskkonna-, majandus-, küber- ja sotsiaalne julgeolek. Kriiside ja konfliktide ärahoidmine, ohjamine ning lahendamine. Rahvusvahelised rahuoperatsioonid, rahvusvahelise sekkumise põhjused ja tagajärjed.</p> <p>Relvakonfliktide ja sõdade tunnused. Sõjaline strateegia ja taktika mõistetena. Heidutus.</p> <p>Sõjategevuse ulatus. Kasutatav relvastus. Sõjalised operatsioonid. Totaalkaitse. Territoriaalkaitse.</p> <p>Rahvusvaheline sõjaõigus.</p> <p>Eesti kaitsepoliitika. Eesti osalemine NATOs</p>
--	--

<p>Eesti riigikaitse eesmärk. Riigi kaitsevõime. Riigikaitse eesmärk, üldine korraldus ja juhtimine alusdokumentide põhjal: põhiseadus, julgeolekupoliitika alused, sõjalise kaitse strateegiline kava, rahuaja riigikaitse seadus, sõjaaja riigikaitse seadus.</p> <p>Riigikaitse korraldus. Erinevate institutsioonide roll riigikaitse juhtimises. Ühiskonna kaasatus riigikaitse ja erinevate elualade seotus riigikaitsega. Kodaniku osalemine riigikaitse.</p> <p>Eesti julgeolekuriskid. Sõjalised konfliktid, väline surve, asümmeetrilised ohud: terrorism, keskkonna- ja küberriskid. Majandusriskid.</p> <p>Erinevad hädaolukorrad ja valmisolek. Madala riskiastmega kriis, eriolukord, erakorraline olukord, sõda. Inimeste põhiõiguste ja vabaduste piiramine hädaolukordade puhul. NATO kujunemine.</p> <p>Kollektiivse kaitse põhimõtte. Eesti osalemine NATO-s.</p> <p>Eesti kaitsejõudude struktuur ja ülesanded. Eesti kaitseväge ja Kaitseväe sümboolika ning traditsioonid</p> <p>Eesti kaitsejõud. Võrdlus teiste riikide kaitsejõudude korraldusega: kohustuslik ajateenistus, lepinguline tegevteenistus, üldine reservteenistus jne.</p> <p>Eesti kaitseväge. Kaitseväge struktuur ja ülesanded. Kaitseväge juhtimine. Kaitseväge õppeasutused.</p> <p>Väeliigid: maaväge, merevägi, õhuväge. Väeliikide ülesehitus, ülesanded ja juhtimine.</p> <p>Kaitseliit. Kaitseliidu ülesehitus ja ülesanded. Kaitseliidu sõjaväeline ja kollegiaalne juhtimine.</p> <p>Kaitseliidu eriorganisatsioonid.</p> <p>Kaitsejõudude traditsioonid. Traditsioonid Eesti kaitsejõududes, vormiriietuse kandmise põhimõtted, sümboolika.</p> <p>Kaitseväeteenistus</p> <p>Kaitseväeteenistuse seadus. Kaitseväeteenistuse liigid. Kaitseväeteenistuskohustus. Kutsealune, reservväelane, kaitsevälane, ajateenija, kaadrikaitsevälane. Kaitseväge</p>
--

	<p>distsipliin. Kutsealusena arvele võtmine ja tegevteenistuskõlblikkuse määramine. Kaitseressursside Amet. Ajateenistusse kutsumisega kaasnevad dokumendid. Kaitseväeteenistuse komisjon. Arstlikud komisjonid.</p> <p>Kaitseväeteenistuskohustuslike Eesti kodanike riiklik register. Kaitseväeteenistuskõlblikkuse astmed.</p> <p>Ajapikendus ja ajateenistusse kutsumisest vabastamine. Ajapikenduse andmine haiguse või tervisehäire tõttu. Ajapikenduse andmine perekondlikel ja majanduslikel põhjustel, hariduse omandamiseks, kandideerimiseks või valitaval ametikohal töötamiseks. Ajapikenduse lõppemine.</p> <p>Ajateenistusse kutsumisest vabastamine.</p> <p>Ajateenistusse kutsumine. Ajateenistuse kestus. Kutsealuse kutsumine ajateenistusse.</p> <p>Asendusteenistusse kutsumine. Ajateenistuse asendamine asendusteenistusega.</p> <p>Asendusteenistuselase teenistukoht. Asendusteenistuse kestus. Teenimine asendusteenistuses.</p> <p>Ajateenistus. Ajateenija õigused ja kohustused. Ajateenistuse korraldus. Väljaõpe. Distsipliin.</p> <p>Sotsiaalsed garantiid. Puhkused ja väljaload. Olme ja vaba aeg. Suhtlemine kodustega.</p> <p>Kaitsevälase elukutse. Väljaõpe, haridus, teenistuskäik (sh missioonid), karjäärivõimalused.</p> <p>Teenistus reservis. Reservi ja erru arvamine. Reservvälase kohustused. Valmisoleku reserv ja valmidusreserv. Osavõtt õppekogunemisest. Tegevteenistus mobilisatsiooni korral. Osalemine Kaitseliidu tegevuses.</p> <p>Vaidluste lahendamine ja vastutus. Vaided. Väär- ja kuriteod.</p> <p>Riviõpe</p> <p>Rivikord. Ajalooline ülevaade rivikorra kujunemisest. Üksuste riviline juhtimine lahinguväljal. Füüsiline vastupidavus ja ühtekuuluvus. Kaitseväe traditsioonid ja tseremooniad.</p>
--	---

<p>Praktiline riviõpe. Rivi. Viirg. Kolonn. Tiib. Rinne. Rivi tagakülg. Vahe. Kaugus. Rivi laius. Rivi sügavus.</p> <p>Kahe-, kolme- või neljaviiruline rivi. Rivi liigid. Ülema ja kaitsevälase kohustused enne rivistumist ning ravis. Rivikord väljaõppe korraldamisel. Rivi juhtimine. Käsklus. Eelkäsklus. Täitekäsklus. Käemärgid.</p> <p>Üksiksõduri riviõpe. Seisang ja tegevus koondravis. Tervitamine. Liikumine ja peatumine. Pöörded.</p> <p>Jagu koondravis. Jao kogunemine joonele. Jao kogunemine kolonni. Liikumine ravis. Rivi ette kutsumine.</p> <p>Rühma koosseis. Rühma kogunemise viisid.</p> <p>Relvaõpe</p> <p>Relv: relva mõiste, relva kandmisega seotud tavad ja väärtushinnangud. Kaitseväes kasutatavamad relvad. AK 4 taktikalis-tehnilised andmed. Relva käsitlemine ja hooldamine.</p> <p>Ballistika. Ülevaade sisemisest ja välimisest ballistikast. Kuuli lennujoone kuju, tabatav ja tabamatu ala.</p> <p>Kuulide hajumine ning seda põhjustavad tegurid.</p> <p>Ohutusnõuded. Üldohutusnõuded relvaga ümberkäimisel. Ohutusnõuded relva ja laskemoona käsitlemisel.</p> <p>Tiirulaskmine: laskmine õhkrelvast või matkemudelitest, hingamise ja lasu päästmise tehnika, laskeasendid: pikali, põlvelt ja püsti. Relvatugi. Laskekäsklused lasketiirus. Käsklus „TULI, SEIS!“.</p> <p>Topograafia ja orienteerumine</p> <p>Topograafia sissejuhatus. Üldmõisted. Kaardi mõõtkava. Kaardi leppemärgid. Leppemärkide jaotus: punkt-, joon- ja pindleppemärgid. Kaardi reljeef. Reljeefi erinevad vormid ning nende iseloomustus.</p> <p>Kaartide kasutamine Eesti kaitseväes. Kaartide põhimõõtkavad. Kaitseväekaartide kartogrammide.</p> <p>Kaardinurk. Kaardi koordinaadid: geograafilised, UTM.</p>
--

	<p>Kompass, magnetiline asimuut ja direktsiooninurk. Kaartidel kasutatavad põhjasuunad. Magnetiline deklinatsioon.</p> <p>Direktsiooninurk. Magnetiline asimuut. Suunaparand. Kompass ja selle kasutamine.</p> <p>Kompassi kasutamise piirangud. Magnetilise anomaalia alad.</p> <p>Kaardi orienteerimine, maastikul orienteerumine, käsi-GPSi kasutamine. Kaardi orienteerimine kompassi, joonobjekti, punktorientiiri, taevakehade järgi. Asimuudi määramine maastikul ja selle järgi liikumine. Orienteerumine maastikul. Orienteerumine pimedas. Üldised juhised ning piirangud käsi-GPSi kasutamiseks maastikul.</p> <p>Esmaabi välitingimustes</p> <p>Tegutsemise õnnetuse korral. Ohu hindamine ja ohutuse tagamine, päästmine otsesest ohust, sh Rauteki haaret kasutades. Kannatanu seisundi hindamine: teadvuse, hingamise, vereringe kontroll.</p> <p>Tegevuste järjekord kannatanu esmasel ülevaatusel. Sündmuskoha tähistamine. Elupäästev esmaabi.</p> <p>112-abikutse. Jätkuv esmaabi. Kiirabi. Haigla.</p> <p>Elupäästev esmaabi. Elustamise ABC. Elupäästev esmaabi traumakannatanule. Suure valise verejooksu sulgemine abivahenditega ja abivahenditeta. Hingamisteede vabastamine ja vabana hoidmine. Teadvuse tasemed, teadvusetuse põhjused. Teadvuseta kannatanu abistamine. Šoki mõiste, liigid ja esmaabi. Kliiniline ja bioloogiline surm.</p> <p>Esmaabi vigastuste ja haigestumiste korral. Jäsemetraumade fikseerimine. Sobivad asendid erinevate vigastuste ja haigestumiste korral. Termolina kasutamine. Heimliche võtte. Allergia. Termilised traumad: põletused, päikesepiste, kuumarabandus, kuumakurnatus, külmumine, alajahtumine (hüpotermia). Uppumine. Mürgistused. Alkoholimürgistus. Narkootikumide üledoos. Maohammustus.</p> <p>Putukate pisted. Võõrkeha hingamisteedes.</p> <p>Massihävitusrelvad ja kodanikukaitse</p>
--	---

	<p>Massihävitusrelv: tuumarelv, bioloogiline relv, keemiarelv. Liigid ja toime ning kahjustavad mõjud.</p> <p>Relvade kasutamine ajaloos. Massihävitusrelva leviku piiramine.</p> <p>Kaitsevahendid. Kaitsevahendite areng. Kaitsevahendid erinevatele massihävitusrelva tüüpidele.</p> <p>Individaalsed ja kollektiivsed kaitsevahendid.</p> <p>Kodanikukaitse. Ajalooline ülevaade ja põhimõtted.</p> <p>Tuleohutus. Tulekahju ärahoidmine, tekkimise põhjused ja tagajärjed. Esmased tulekustutusvahendid ning nende kasutamine. Põlemine ja plahvatus. Põlemissaadused. Käitumine tulekahju korral.</p> <p>Mürkaineoht. Levinumad mürgised ained ja nende mõju inimorganismile. Tegutsemine mürkaineohtu olukorras.</p> <p>Radiatsioonioht. Radioaktiivsed ohuallikad, nende toime loodusele ja inimorganismile.</p> <p>Plahvatusohtlikest esemetest tingitud oht. Plahvatusohtlikud esemed. Ohutusreeglid plahvatusohtlike esemete leidmise korral. Käitumine pommiähvarduse korral, evakueerumine.</p> <p>Keskkonnakaitse kaitseväes</p> <p>Riigikaitsetegevusega kaasnev mõju keskkonnale. Müra, mürakaitse, välisõhureostus, ohtlike jäätmete reostus, veereostus, metsatulekahju.</p> <p>Väljaõppelaagri keskkonnakaitseline ettevalmistamine, rajamine ja lõpetamine. Planeerimine:</p> <p>jäätmekava, tuleohutuskava, reostusohutuse kava; hügieeni ja toitlustuse korraldamine välitingimustes, jääkreostus.</p> <p>Tuleohutuse tagamine ja tegutsemine metsatulekahju korral. Ohuolukord, metsatulekahju, kustutamise juhtimine.</p>
<p>Kursuse õpitulemused</p>	<p>Eesti sõjaajalugu</p> <p>Kursuse lõpus õpilane:</p>

	<p>1) teab sõjanduse arengu põhijooni ning oskab selgitada sõdade eripalgelist mõju ühiskonna arengule ja inimeste saatusele; seletab näidete kaudu, kuidas sõjapidamine ning sellesse suhtumine on ajaloo jooksul muutunud;</p> <p>2) oskab nimetada Eesti ja Euroopa sõjaajaloo tähtsamaid sündmusi ning nende põhjusi maailma ajaloo kontekstis, analüüsib sõja tagajärgi ja mõju ning seoseid ühiskondlike protsessidega;</p> <p>3) seletab ja kasutab kontekstis mõisteid sõda, sõjaajalugu, sõjandus, sõjateadus, strateegia, taktika, palgasõdur, üldine sõjaväekohustus, ohvitser;</p> <p>4) teab, kes olid ajaloolised isikud Michael Andreas Barclay de Tolly, Johan Laidoner, Aleksander Tõnisson, Julius Kuperjanov ja Johan Pitka, ning iseloomustab nende tegevust.</p> <p>Tänapäeva kriisid, sõjad ja relvakonfliktid</p> <p>Kursuse lõpus õpilane:</p> <p>1) toob näiteid kriiside ja konfliktide põhjuste ning tunnuste kohta, analüüsib mõningate konfliktidega seotud arengut ning nende ärahoidmiseks või ohjamiseks kasutatavaid meetodeid;</p> <p>2) eristab rahvusvahelise julgeolekukeskkonna erinevaid arenguetappe ja tunnuseid ning toob näiteid külma sõja aegse ja tänapäevase julgeolekukorralduse kohta;</p> <p>3) tunneb koostööjulgeoleku üldisi põhimõtteid ning peamisi julgeolekuga tegelevaid organisatsioone (NATO, EL, ÜRO, OSCE);</p> <p>4) seletab ja kasutab kontekstis mõisteid kriis ja konflikt, sõda, julgeolekurisk, traditsiooniline ja asümmeetriline oht, küberjulgeolek, kollektiivne kaitse ja julgeolek, koostööjulgeolek, lubatud ja keelatud relvad, terrorism, totaalkaitse.</p> <p>Eesti kaitsepoliitika. Eesti osalemine NATOs</p> <p>Kursuse lõpus õpilane:</p> <p>1) teab enda võimalusi ja kohustusi riigi kaitsmisel;</p> <p>2) teab Eesti riigikaitse eesmärki, üldist korraldust ja juhtimist, toetudes riigikaitse alusdokumentidele;</p>
--	--

	<p>3) teab ning selgitab Eesti julgeoleku- ja kaitsepoliitika põhijooni rahvusvaheliste suhete ning Euroopa julgeoleku kontekstis;</p> <p>4) teab Eesti peamisi julgeolekuriske ning teab ja kirjeldab erinevaid hädaolukordi;</p> <p>5) kirjeldab NATO kujunemist, väärtusi, kollektiivse kaitse ja otsuste langetamise põhimõtteid;</p> <p>6) näitab kaardil NATO laienemist ja liikmesriike;</p> <p>7) seletab ning kasutab kontekstis mõisteid NATO, kaitsevõime, julgeolekurisk, hädaolukord</p> <p>Eesti kaitsejõudude struktuur ja ülesanded. Eesti kaitseväge ja Kaitseliidu sümbolika ning traditsioonid</p> <p>Kursuse lõpus õpilane:</p> <p>1) oskab kasutada põhiseadust, rahuaja riigikaitse seadust, sõjaaja riigikaitse seadust, kaitseväge korralduse seadust ja Kaitseliidu seadust;</p> <p>2) tunneb kaitseväge ja Kaitseliidu ülesehitust;</p> <p>3) toob näiteid kaitseväge ja Kaitseliidu ülesannete kohta;</p> <p>4) teab riigikaitstes vabatahtlikuna osalemise võimalusi;</p> <p>5) tunneb ära kaitseväge vormiriietuse, auastmetunnused ja eraldusmärgid;</p> <p>6) teab kaitseväge ja Kaitseliidu traditsioone ning sümbolikat;</p> <p>7) seletab ja kasutab kontekstis mõisteid lahingpaar, jagu, rühm, kompanii, pataljoni, brigaadi, kaitseringkond, väeliik, staap, ülem, staabiülem, kaitseväge juhataja.</p> <p>Kaitseväeteenistus</p> <p>Kursuse lõpus õpilane:</p> <p>1) on omandanud ülevaate kaitseväeteenistusest ja selle liikidest kaitseväeteenistuse seaduse alusel;</p>
--	---

	<p>2) teab kaitseväeteenistuskohustuslase õigusi ja kohustusi, kutsealusena arvele võtmise kora üldaluseid, kaitseväeteenistuskõlblikkuse määramise, ajateenistusse kutsumise, ajapikenduse ja vabastuse saamise põhjusi ning korda, asendusteenistusse kutsumise korra üldaluseid;</p> <p>3) on omandanud ettekujutuse ajateenistusest, ajateenija õigustest ja kohustustest ning kaitseväe distsipliinist;</p> <p>4) on omandanud ettekujutuse kaitsevälase elukutsest ja üldteadmised teenistusest reservis;</p> <p>5) teab, mida toob endaga kaasa riigikaitsealaste kohustuste eiramine, ning oskab hinnata tagajärgi;</p> <p>6) seletab ja kasutab kontekstis <i>mõisteid kutsealune, ajateenija, reservväelane, kaitsevälane, kaitseväekohustuslane, kaitseväeteenistuskõlblikkus, asendusteenistus.</i></p> <p>Riviõpe</p> <p>Kursuse lõpus õpilane:</p> <p>1) teab rivikorra kujunemise ajalugu, kasutamise vajadust ja tähtsust;</p> <p>2) oskab rivivõtteid ning teab käsklusi;</p> <p>3) tegutseb organiseeritult jao ja rühma koosseisus;</p> <p>4) seletab ja kasutab kontekstis mõisteid rivi, viirg, kolonn, rivi laius, rivi sügavus, kahe-, kolme- või neljaviiruline rivi.</p> <p>Relvaõpe</p> <p>Kursuse lõpus õpilane:</p> <p>1) teab, mis relvi ja relvasüsteeme Eesti kaitseväes kasutatakse;</p> <p>2) tunneb ja järgib ohutusnõudeid tulirelva kasutamisel; käitub lasketiirus turvaliselt, teab ohutuid relva hooldamise põhimõtteid;</p> <p>3) nimetab käsitulirelva (AK 4 või Galil AR näitel) põhiosad ja teab nende koostööd;</p> <p>4) teab lasu sooritamist mõjutavaid tegureid;</p>
--	--

<p>5) võtab iseseisvalt laskeasendeid ning kasutab õiget päästmistehnikat;</p> <p>6) seletab ja kasutab kontekstis mõisteid automaatrelv, püstol, kaartulerehv, laskemoon, lask.</p> <p>Topograafia ja orienteerumine</p> <p>Kursuse lõpus õpilane:</p> <p>1) teab, mis topograafilisi kaarte ja mis eesmärgil Eesti kaitseväes kasutatakse;</p> <p>2) määrab paberkaardil kasutatavat mõõtkava ja teisendab seda maastikul sammupaaridesse; mõõdab pabeririba kasutades kaugusi ning hindab maastikul silma järgi erinevaid kaugusi; analüüsib topograafilise kaardi leppemärke ja iseloomustab kaardil kajastatud objekte; määrab objektidevahelisi ruumilisi seoseid;</p> <p>3) määrab kaardil malliga direktsiooninurga ja looduses maastikul kompassi järgi asimuudi ning kaitseväge kaardil UTMi koordinaadid;</p> <p>4) orienteerib maastikul kompassi järgi kaardi ning orienteerub kaardi ja kompassi järgi vähe- ja keskmiselt liigendatud maastikul mööda etteantud marsruuti; tunneb õist orienteerumist piiravaid tegureid;</p> <p>5) seletab ja kasutab kontekstis mõisteid mõõtkava, kaardi leppemärgid, kaardi koordinaadid, direktsiooninurk, magnetiline asimuut, suunaparand, punkt-, joon- ja pindobjektid maastikul.</p> <p>Esmaabi välitingimustes</p> <p>Kursuse lõpus õpilane:</p> <p>1) hindab olukorda õnnetuse korral, teab abi kutsudes ja andes õiget tegutsemisjärjekorda ning oskab kasutada erinevaid kannatanu transportimise võtteid;</p> <p>2) väldib ohtusid ning kaitseb ennast ja abivajajaid võimalike ohtude eest;</p> <p>3) teab elupäästva ja jätkuva esmaabi võtteid ning oskab neid kasutada;</p>

	<p>4) tunneb võimalikke käepäraseid ja meditsiinilisi abivahendeid ning oskab neid kasutada; oskab anda esmaabi erakorraliste haiguste ja mürgistuste korral ning traumakannatanule.</p> <p>Massihävitusrelvad ja kodanikukaitse</p> <p>Kursuse lõpus õpilane:</p> <p>1) tunneb massihävitusrelvade põhitüüpe, kasutamise eesmärgi ja tagajärgi, nende kasutamist ajaloos ning keelustamist;</p> <p>2) tunneb kodanikukaitse põhialuseid ja eesmärgi ning oskab tegutseda hädaolukorras;</p> <p>3) oskab hinnata ohte ja käituda erinevate ohtude korral: tuleoht, mürkaineoht, radiatsioonioht ja plahvatusohtlikest esemetest tingitud oht; oskab kasutada esmaseid tulekustutusvahendeid;</p> <p>4) tunneb gaasimaski põhiosi, hooldust ja kasutamist;</p> <p>5) seletab ja kasutab kontekstis mõisteid massihävitusrelv, tuumarelv, bioloogiline relv, keemiarelv, toksiin, bakter, viirus, radiatsioon, lõhkeaine, plahvatus.</p> <p>Keskkonnakaitse kaitseväes</p> <p>Kursuse lõpus õpilane:</p> <p>1) teab ja kirjeldab riigikaitsetegevusega kaasnevat mõju keskkonnale;</p> <p>2) valmistab ette ja lõpetab väljaõppelaagri, vähendades väljaõppetegevuse mõju loodusele, sh hoides ära reostuse ja metsatulekahju;</p> <p>3) seletab ja kasutab kontekstis mõisteid ettevaatuspõhimõtte, väljaõppelaagri keskkond, tuleohutus, metsatulekahju, reostus, kahjustusala.</p>
<p>Hindamisviis</p>	<p>Kursusehinde moodustavad vähemalt kolm arvestuslikku tööd- aastmed, töö topograafiliste kaartidega ja relvaõppe töö. Praktilised tööd kaardi ja kompassiga. Lisaks valikvastustega testid ja essee käsitletud teemadel.</p>
<p>Hindamiskriteeriumid</p>	<p>Osalemine arutelus. Kontrollitakse ja hinnatakse õpilase arutluse, argumenteerimise ja põhjuslike seoste loomise oskust konflikti</p>

	<p>arengu analüüsimisel. Iseseisva töö (referaat, essee) kirjutamise võimalus. Teadmisi mõistete kohta kontrollitakse valikvastustega testiga.</p> <p>Kontrollitakse ja hinnatakse teadmisi Eesti riigikaitse ja julgeolekupoliitika põhimõtetest ja eesmärkidest. NATO liikmesriikide näitamist kaardil. Tööd õigustekstidega. Juhtumianalüüsi ning argumenteerimise ja näidete toomise oskust.</p> <p>Ohutustehnika teadmisi kontrollitakse täies mahus. Õige laskeasendi ja lasu päästmise korral tabab õpilane märklehte.</p> <p>Relvade tehniliste andmete tundmine valikvastustega testi abil.</p>
<p>Õppekirjandus</p> <p>Õppematerjalid</p> <p>Lisamaterjalid</p> <p>Lingid</p>	<p>Atlas, kaardid. Eesti Vabadussõja sõjategevuse kaart. Teemaatiline kirjandus. Illustratiivsed materjalid, sh filmid („Noored Kotkad“, „Nimed Marmortahvlil“, „Detsembrikuumus“). Lisakirjandus:</p> <p>M. Howard. Sõda Euroopa ajaloos. Tallinn, 1999; M. Howard. Rahu leiutamine. Tallinn, 2006;</p> <p>Sõjad. Ajalugu kaartidel. Tallinn, 2005; F. Gere. Miks sõjad puhkevad. Tallinn 2007</p> <p>Illustratiivsed materjalid, sh dokumentaalfilmid, telesaated. Teemaatiline kirjandus.</p> <p>Lisamaterjalid: (raamatud, artiklid). Kirjanduse nimestik:</p> <p>John Lewis Gaddis. Külma sõda. Tallinn, 2007.</p> <p>Carl von Clausewitz. Sõjast. Tallinn, 2004.</p> <p>Sun Bin, Sun Zi. Sõja seadused. Tallinn, 2004.</p> <p>John Keegan. Sõjakunsti ajalugu. Tallinn, 2004.</p> <p>Martin van Creveld. Sõja tulevik. Tallinn, 2006.</p> <p>Edward Luttwak. Strateegia. Sõja ja rahu loogika. Tallinn, 2006.</p> <p>Wesley Clark. Tänapäeva sõda. Tallinn, 2008.</p> <p>Peter Paret. Nüüdisaegse strateegia kujundajad Machiavellist kuni tuumaajastuni. Tallinn, 2009</p>

	<p>Robert Keohane, Celeste Wallander. Risk, oht ja julgeolekuinstitutsioonid. Akadeemia 2001/6.</p> <p>Holger Mölder. XXI sajandi julgeolekudilemma. Akadeemia, 2000/12.</p> <p>Valik riigikaitsealaseid artikleid I-II. Kaitseministeerium 2005; 2007.</p> <p>Riigikaitseõpikud, töövihikud</p> <p>Õigustekstid. Ajakirjandus (Riigi Kaitse, Diplomaatia). Kaardid. Välis- ja kaitseministeeriumi ning</p> <p>NATO koduleheküljed (www.kmin.ee; www.vm.ee; www.nato.int)</p> <p>Kaitseväeteenistuse seadus. Kaitseväe ja Kaitseväe ja Kaitseväe struktuuriüksused. Rivimäärustik. Illustratiivsed materjalid: rivi skeemid.</p> <p>Relvaõpe: Videomaterjal. Relvaplakatid. CD- ja DVD-kandjal õppematerjal relvade piltide, skeemide ja tehniliste andmetega.</p> <p>Õpperelvad, märklehed, sh kasutatud, matkemudel või õhkrelvad.</p> <p>Meditsiin: Mulaasid, tekid, termolinad, sidumisvahendid, elustamismannekeenid. Võimalikud vahendid situatsioonide lavastamiseks.</p> <p>Illustratiivsed materjalid, tabelid. Õppefilmid, videod. Teemaatiline kirjandus. Artiklid ajalehtedest, ajakirjadest.</p>
--	---

Kursus „Praktiline õpe välilaagris“

Õppekava	RÕK (riiklik õppekava)
Valdkond	Valikaine
Kursuse nimetus/pealkiri	Praktiline õpe välilaagris
Eelduskursused	Kursus „Riigikaitse“
Lõiming	Sotsiaalsained, loodusained, keel ja kirjandus, võõrkeeled
Õppetöö korraldus	35 tundi
Kursuse lühikirjeldus	<p>Riigikaitse kursustel osalejatele korraldatakse praktiline õpe üheetapilise välilaagrina. Tegemist on ühe 3–4päevase laagriga õppeaasta lõpus (kevadisel koolivaheajal). Välilaagreid korraldades on kaasatud kohaliku Kaitseliidu maleva ja/või kaitseväge väeosad ning koondatud on mitme kooli riigikaitsekursuste praktilise osa välilaagrid.</p> <p>Gümnaasiumi riigikaitseõpetuse välilaagriga taotletakse, et õpilased omandavad praktilise kogemuse riigikaitse kursusel läbitud teoreetilistest teemadest üksikvõitleja oskuste tasemel. Harjutamise kaudu omandatakse ettekujutus üksikvõitleja oskustest, mis võimaldab tegutseda kriisiolukordades. Tugevneb õpilaste enesekindlus riigikaitseülesandeid täites.</p> <p>Laagris jaotatakse õpilased jagude kaupa rühmadesse ning määratakse jaoülemad. Võimaluse korral kasutatakse varem väljastatud vormiriidetust.</p>
Kursuse õppe- ja kasvatuseesmärgid	<p>Riigikaitseõpetusega taotletakse, et Pärnu Koidula Gümnaasiumi õpilane:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) on Eestile lojaalne kodanik, kellel on positiivne hoiak ja valmidus vajaduse korral Eestit kaitsta ning kes tegutseb lähtuvalt õigusriigi põhimõtetest; 2) järgib demokraatlikke väärtusi ning on solidaarne ja vastutustundlik; 3) mõistab riigikaitse seotust erinevate ühiskonnaelu valdkondadega;

	<p>4) väärtustab kaitseväelase elukutset, kaitseväge ja vabatahtlikku tegevust Kaitseliidus ning selle eriorganisatsioonides;</p> <p>5) teab riigikaitse korraldust ning kaitseväge ülesehitust ja ülesandeid ning riigikaitset reguleerivaid õigusakte;</p> <p>6) teab kodanikukaitse põhimõtteid;</p> <p>7) tunneb huvi riigikaitse ja sõjaajaloo vastu;</p> <p>8) teab NATO kollektiivse kaitse põhimõtet;</p> <p>9) on omandanud esmased oskused ohutult relva käsitseda, esmaabi anda, kriisiolukordades käituda ja tegutseda;</p> <p>10) teab topograafia põhialuseid, orienteerub maastikul kaardi ja kompassiga ning käitub keskkonda säästvalt.</p>
<p>Kursuse õpitulemused ja õppesisu</p>	<p>Välilaagris korraldatakse lihtsustatud ja lühendatud sõdurioskuste kursus kavade alusel. Kõik praktilised harjutused tehakse rühmas. Teoreetilisi teadmisi harjutatakse ja kinnistatakse tegevuse käigus.</p> <p>Eesmärk on tutvuda kaitseväge rutiini ja päevaplaaniga.</p> <p>Riviõpe</p> <p>Õpitulemused</p> <p>Kursuse lõpus õpilane:</p> <p>1) tegutseb ühtse meeskonnana organiseeritult jao ja rühma koosseisus;</p> <p>2) saab aru sõjaväelisest rivikorrast ning oskab esmaseid rivivõtteid paigal ja liikumisel kolonnis.</p> <p>Õppesisu</p> <p>Praktiliste harjutuste vaheetapid algavad ja lõpevad rivikorras, mille käigus omandatakse üldised oskused meeskonnatöök rivis.</p> <p>Isiklik ja rühmavarustus</p> <p>Õpitulemused</p>

	<p>Kursuse lõpus tunneb ning oskab õpilane kasutada üksikvõitleja ja allüksuse üldvarustust ning teab selle otstarvet.</p> <p>Õppesisu</p> <p>Õpitakse tundma üksikvõitleja ja rühma varustust, selle otstarvet, praktilist kasutamist ning hooldamist.</p> <p>Rännak üksuse koosseisus ja üksikvõitleja liikumine maastikul</p> <p>Õpitulemused</p> <p>Kursuse lõpus oskab õpilane liikuda päeval ja öösel jalgsi rännakukolonnis ning üksikvõitlejana maastikul.</p> <p>Õppesisu</p> <p>Õpitakse tundma ning harjutatakse erinevaid liikumisviise üksuse koosseisus ja üksikvõitlejana ümberpaiknemise korral, kasutatakse käemärke ning harjutatakse tegevusi nende järgi.</p> <p>Välilaagri rajamine ja eluolu välitingimustes.</p> <p>Keskkonnakaitse</p> <p>Õpitulemused</p> <p>Kursuse lõpus õpilane:</p> <ol style="list-style-type: none">1) tunneb kaitsevæelist rutiini ja päevaplaani;2) täidab erinevaid ülesandeid välitingimustes jao koosseisus majutusala rajades;3) valmistab ette ja lõpetab väljaõppelaagri, vähendades väljaõppe tegevuse mõju loodusele, sh hoides ära reostuse ja metsatulekahju;4) tunneb keskkonnakaitse põhimõtteid välitingimustes majutust korraldades. <p>Õppesisu</p>
--	--

	<p>Harjutatakse üksuse majutuse korraldamist välitingimustes, paiknemisala ettevalmistamist, telkide püstitamist, söögi- ja hügieenialade ettevalmistamist.</p> <p>Toitlustamine ja hügieen välitingimustes</p> <p>Õpitulemused</p> <p>Kursuse lõpus tunneb ning täidab õpilane välitingimustes toitlustamise ja hügieeni reegleid.</p> <p>Õppesisu</p> <p>Harjutatakse toitlustamise korraldamist välitingimustes koos sooja toidu ettevalmistamise ja 24 h kuivtoidupakkide kasutamisega.</p> <p>Orienteerumine maastikul</p> <p>Õpitulemused</p> <p>Kursuse lõpus õpilane:</p> <ol style="list-style-type: none">1) orienteerub kaardi ja kompassi järgi vähe- ja keskmiselt liigendatud maastikul;2) määrab kaardil direktsiooninurga, maastikul kompassi järgi asimuudi ja kaitseväge kaardil UTMi koordinaate;3) orienteerib maastikul kompassi järgi kaardi ning liigub mööda etteantud marsruuti;4) tunneb öist orienteerumist piiravaid tegureid. <p>Õppesisu</p> <p>Harjutatakse kaardi ja kompassi tundmist vähe- ja keskmiselt liigendatud maastikul, oma asukoha määramist, kauguste määramist ning objektidele osutamist erineval maastikul ja erinevas valguses.</p> <p>Varjumine ja varjatud liikumine maastikul</p> <p>Õpitulemused</p>
--	---

	<p>Kursuse lõpus tunneb ja kasutab õpilane peamisi moondamise ning varjatud liikumise võimalusi erineval maastikul ja erinevas valguses.</p> <p>Õppesisu</p> <p>Harjutatakse erinevaid moondamise ja varjatud liikumise võimalusi. Õpitakse tundma, miks on asjad erinevas keskkonnas ja valguses nähtavad.</p> <p>Esmaabi välitingimustes</p> <p>Õpitulemused</p> <p>Kursuse lõpus õpilane:</p> <ol style="list-style-type: none">1) oskab tegutseda hädaolukorras; tunneb ja kasutab üldiseid esmaabivõtteid, elustamise põhimõtteid ning välioludes ellujäämist; oskab kutsuda abi;2) teab ja oskab kasutada erinevaid kannatanu transportimise võtteid;3) tunneb võimalikke käepäraseid ja meditsiinilisi abivahendeid ning oskab neid kasutada; oskab anda esmaabi erakorraliste haiguste ja mürgistuste korral ning traumakannatanule. <p>Õppesisu</p> <p>Harjutatakse üldisi esmaabivõtteid ja elustamist ning õpitakse tundma välioludes ellujäämise põhitõdesid.</p> <p>Relvaõpe, laskeasjandus ja ohutushoid</p> <p>Õpitulemused</p> <p>Kursuse lõpus õpilane:</p> <ol style="list-style-type: none">1) tunneb ning järgib relvadega ümberkäimise ohutuseeskirju ja -nõudeid;2) võtab iseseisvalt laskeasendeid ja kasutab õiget päästmistehnikat;3) käitub lasketiirus turvaliselt laskmiskäskluste järgi;
--	---

	<p>4) sooritab ohutult tiirulaskmise praktilisi harjutusi juhendaja kontrolli all.</p> <p>Õppesisu</p> <p>Õpitakse tundma Eesti kaitseväes kasutusel olevaid käsituli relvi. Harjutatakse automaadi käsitsemist ning erinevaid laskeasendeid. Õpitakse tundma ohutushoidu. Osaletakse praktilisel laskeharjutusel juhendaja kontrolli all.</p> <p>Kodanikukaitse</p> <p>Õpitulemused</p> <p>Kursuse lõpus õpilane:</p> <p>1) oskab hinnata ohte ning käituda erinevate ohtude korral: tuleoht, mürkaineoht, radiatsioonioht ja plahvatusohtlikest esemetest tingitud oht;</p> <p>2) kasutab esmaseid kaitse- ja tulekustutusvahendeid.</p>
Hindamisviis	<i>Osaleb aktiivselt laagri tegevustes.</i>
Hindamiskriteeriumid	<i>Täidab õpitulemustes püstitatud eesmärgid.</i>
Õppekirjandus	Õpikud, töövihikud
Õppematerjalid	Kasutatavad kabinetiõpikud jne
Lisamaterjalid	
Lingid	

Valikõppeaine „Uurimistöö alused“

1. Õppe- ja kasvatuseesmärgid

Valikõppeainega „Uurimistöö alused“ taotletakse, et õpilane:

- 1) oskab seada eesmärgi, sõnastada uurimusküsimuse või hüpoteesi ning vastutada ülesande elluviimise eest;
- 2) oskab planeerida ja korraldada uuringuid;
- 3) oskab planeerida uurimistöö koostamist;
- 4) arendab loovust ja süsteemset mõtlemist;
- 5) kasutab erinevaid teabeallikaid ning hindab kriitiliselt neis sisalduvat infot;
- 6) saab ülevaate ja kogemuse andmete kogumise, töötlemise ning analüüsimise meetoditest;
- 7) vormistab arvutil teaduslikkuse nõudeid järgivat uurimistööd;
- 8) esitab, hindab ja põhjendab uurimistöö tulemusi.

2. Valikõppeaine kirjeldus

Valikõppeaine annab algteadmised teadusliku uurimistöö olemusest, meetoditest, etappidest, struktuurist, vormistamisest ning kaitsmisest. Valikõppeaine koosneb auditoorsetest loengutest ja/või e-õppevormidest, mille jooksul käsitletakse eespool nimetatud teemasid. Lisaks kasutatakse individuaalõppevormi, mille vältel õpilane koostab koostöös juhendajaga vabalt valitud ainevaldkonnas uurimistöö, sh uurimistöö annotatsiooni emakeeles ja A-võõrkeeles, ning retsensiooni kaasõpilase uurimistöö kohta.

Uurimistöö on eelkõige protsess ja töömeetod, mille käigus analüüsitakse uuritavat probleemi süstematiseeritud ja asjakohaselt struktureeritud viisil. Tööd koostades tuleb järgida teaduslikkust tagavaid nõudeid. Seega peab uurimistöö teema olema aktuaalne ja töö sisu üheselt arusaadav. Järgida tuleb selektiivsuse, süsteemsuse, täpsuse ja objektiivsuse põhimõtteid. Autor peab kriitiliselt käsitlema nii enda kui ka olemasolevaid seisukohti ning kõik esitatud väited peavad olema argumenteeritud ja toetuma faktidele.

Teaduslikkuse järgimine eeldab kolme sisuliselt eristuva osa olemasolu töös:

- 1) ülevaade sellest, mida teised on teinud;
- 2) ülevaade oma uurimuse tulemustest ja kasutatud meetoditest;
- 3) enda tulemuste võrdlus teiste omadega ning järeldused.
- 4) Uurimistöö on uurimisprotsessi konkreetne tulemus ehk kirjalik aruanne, mis kajastab õpilase oskust iseseisvalt mõelda ja sisaldab õpilase oma seisukohti.
- 5) Valikõppeaine kursus lõpeb uurimistöö tulemuste avaliku esitamise ehk kaitsmisega, mille käigus antakse järgmine ülevaade:
- 6) teema valiku põhjendus;
- 7) uurimusküsimus / uurimistöö hüpotees ja eesmärk;
- 8) meetodi(te) ja ülesehituse tutvustus, vajaduse korral põhjendamine;
- 9) lühike sisuülevaade;

10) töö kokkuvõte: milleni jõuti, kas eesmärk sai täidetud.

Valikõppeaine on tihedalt lõimitud emakeele, võõrkeele, infotehnoloogia ja uurimistöö teemaga otseselt seotud ainekursustega. Kursuse käigus koostatud uurimistöö võib olla gümnaasiumi koolieksami praktilise töö või ainealase uurimuse aluseks.

Valikõppeainet „Uurimistöö alused“ toetab Pärnu Koidula Gümnaasiumi kirjalike tööde sh uurimistööde juhend, kus on fikseeritud uurimistöö struktuuri, viitamise ja vormistamise nõuded ning esile toodud juhendaja ja retsensendi roll ning hindamise põhimõtted.

Valikõppeaine kursuse väljund on uurimistöö esitamine erinevatele konkurssidele, sh õpilaste teadustööde riiklikule konkursile (SA Archimedes), keskkonnauurimuste konkursile (Haridus- ja Teadusministeerium, GLOBE programm Eestis) ning õpilaste ajaloolaste uurimistööde võistlusele „Minu Eesti“ (Eesti Ajalooõpetajate Selts).

3. Õppetegevuse kavandamine ja korraldamine

Valikõppeaine kursuse maht on 35 tundi. Kool on määranud on kursuse „Uurimistöö alused“ auditoorsete tundide arvu ja/või veebipõhises õpikeskkonnas antava iseseisva töö mahu teoreetiliste algteadmiste omandamiseks.

Kursuse läbiviimise eelduseks on kooli kirjalike tööde sh uurimistööde juhend. Juhendis on antud ülevaade uurimistöö olemusest ja struktuurist, on fikseeritud uurimistöö vormistamise, viitamise ja hindamise täpsed nõuded ning juhendaja ja retsensendi roll.

Valikõppeainet õpetades korraldatakse Pärnu Koidula Gümnaasiumi õpilasuurimuste juhendi põhjal järgmisi õppetegevusi:

- 1) auditoorsed loengud ja/või iseseisev töö veebipõhises õpikeskkonnas (Moodle, OneNote for Classroom vm) teoreetiliste algteadmiste omandamiseks;
- 2) individuaalne juhendamine;
- 3) uurimistöö teema valik ja piiritlemine;
- 4) uurimistöö eesmärgi ja hüpoteesi (võimaluse korral), uurimisküsimuse sõnastamine, uurimisülesannete ja probleemi püstitamine ning meetodite valik;
- 5) uurimistöö tähtajalise tegevuskava koostamine;
- 6) iseseisev töö erinevate materjalide ja allikatega, sh elektrooniline teabeotsing ning tutvumine erialase kirjandusega;
- 7) infoallikate kriitiline analüüs;
- 8) andmekogumis-, andmetöötlus- ja analüüsimeetodite rakendamine;
- 9) tabelite, skeemide ja jooniste koostamine ning analüüs;
- 10) uurimistöö vormistamine arvutil juhendi järgi;
- 11) retsensiooni ja annotatsiooni (emakeeles ja A-võõrkeeles) koostamine;
- 12) ettevalmistus uurimistöö avalikuks tutvustamiseks ning kaitsmiseks;
- 13) avalik esinemine.

4. Füüsiline õpikeskkond

Kursuse auditoorsed tunnid ning avalik esinemine ehk kaitsmine toimuvad klassiruumis, kus on internetiühendusega arvuti ja projektor. Veebipõhise e-õppe korraldamine eeldab juurdepääsu vastavale õpikeskkonnale.

Õpilane võib kasutada eksperimendi või katsete korraldamiseks koolis olevaid spetsiaalseid vahendeid, järgides nii ohutusnõudeid kui ka eetilisi norme. Kool ei ole kohustatud tagama õpilasele eksperimentide ja katsete sooritamiseks vajalikke vahendeid.

5. Hindamise alused

Hindamisel lähtutakse vastavatest gümnaasiumi riikliku õppekava üldosa sätetest. Hindamise põhimõtted fikseeritakse uurimistöö juhendis. Hinnatakse järgimisi valdkondi:

- 1) sisu, sh uurimistöö vastavust teemale, seatud eesmärkide saavutamist, meetodite valikut ja rakendatust;
- 2) vormi, sh referatiivse ja uurimusliku osa tasakaalu, töö liigendatust, vormistamisnõuete täitmist, tööd allikatega ning keelelist korrektsust ja eneseväljendusoskust;
- 3) protsessi, sh planeerimist, tähtaegadest kinnipidamist ja kontakti juhendajaga;
- 4) avalikku esinemist ehk kaitsmist.

Kursus „Uurimistöö alused“

Õppekava	RÕK (riiklik õppekava)
Valdkond	Valikained
Kursuse nimetus	Valikõppeaine „Uurimistöö alused“
Eeldus-kursused	puuduvad
Lõiming	<p>Matemaatika - uurimismeetodid, statistika- uurimisandmete kogumine, töötlemine ja analüüs, (arvandmed, joonised, gaafikud ja tabelid).</p> <p>Informaatika - info leidmine, töö andmebaasidega, info kriitiline hindamine; ettekannete ja esitluste koostamine; uurimisandmete töötlemine ja analüüs erinevate statistiliste programmidega (Microsoft Excel), uurimistöö vormistamine arvutil jt.</p> <p>Emakeel- korrektne keelekasutus; sõnavara, terminoloogia; õigekiri, vormistusnõuded jm</p> <p>Võõrkeeled- töö võõrkeelsete info ja allikmaterjalidega.</p> <p>Sotsiaalsained- koostööoskused, probleemide lahendamine, arutlusoskus, kriitiline mõtlemine.</p>
Õppetöö korraldus	35 tundi
Kursuse lühikirjeldus	<p>Valikõppeaine annab algteadmised teadusliku uurimis töö olemusest, meetoditest, etappidest, struktuurist, vormistamisest ning kaitsmisest. Valikõppeaine koosneb auditoorsetest loengutest ja/või e-õppevormidest ning õpilaste iseseisvatest töödest.</p> <p>Kasutatakse rühmatöö ja individuaalõppevorme. Õppeperioodi vältel õpilased planeerivad neid huvitavas ainevaldkonnas uurimistööd ja teevad koostööd juhendajaga.</p> <p>Õpilased teevad Pärnu Koidula Gümnaasiumi uurimistöö juhendi põhjal järgmisi õppetegevusi:</p>

	<ol style="list-style-type: none"> 1) auditoorsed loengud ja/või iseseisev töö veebipõhises õpikeskkonnas (Moodle vm) teoreetiliste algteadmiste omandamiseks; 2) individuaalne juhendamine; 3) uurimistöö teema valik ja piiritlemine; 4) uurimistöö eesmärgi ja hüpoteesi (võimaluse korral, uurimisküsimuse sõnastamine, uurimisülesannete ja probleemi püstitamine ning meetodite valik; 5) uurimistöö tähtajalise tegevuskava koostamine; 6) iseseisev töö erinevate materjalide ja allikatega, sh elektrooniline teabeotsing ning tutvumine erialase kirjandusega; 7) infoallikate kriitiline analüüs; 8) andmekogumis-, andmetöötlus- ja analüüsimeetodite tundmaõppimine ja rakendamine; 9) tabelite, skeemide ja jooniste koostamine ning analüüs; 10) uurimistöö vormistamine arvutil juhendi järgi; 11) retsensiooni ja annotatsiooni (emakeeles ja A-võõrkeeles) koostamine; 12) ettevalmistus uurimistöö avalikuks tutvustamiseks ning kaitsmiseks; 13) avalik esinemine.
<p>Kursuse õppe- ja kasvatuses märgid</p>	<p>Valikõppeainega „Uurimistöö alused“ taotletakse, et õpilane</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ omab eelteadmisi ja valmisolekut koostada nõuetele vastavat uurimustööd; ○ oskab seada eesmäärke, sõnastada uurimusküsimuse või hüpoteesi ning vastutada ülesande elluviimise eest; ○ oskab planeerida ja korraldada uuringuid; ○ oskab planeerida uurimistöö koostamist; ○ arendab loovust ja süsteemset mõtlemist; ○ kasutab erinevaid teabeallikaid ning hindab kriitiliselt neis sisalduvat infot; ○ saab ülevaate ja kogemuse andmete kogumise, töötlemise ning analüüsimise meetoditest; ○ omab oskusi ja teadmisi, et vormistada arvutil teaduslikkuse nõudeid järgivat uurimustööd; ○ oskab esitada, hinnata ja põhjendada uurimistöö tulemusi.

<p>Kursuse õppesisu</p>	<p>Uurimistöö olemus. Kvantitatiivne ja kvalitatiivne uurimus. Uurimistöö eesmärgid ja tunnused. Mõistete defineerimine.</p> <p>Uurimistöös kasutatavad meetodid. Meetodite liigid ja valik. Valmisandmestikud (ametlik statistika, statistilised andmebaasid, arhiivimaterjalid, uurijate varasemad materjalid, muud dokumendikogud).</p> <p>Andmekogumismeetodid (vaatlus, eksperiment, mõõtmine, intervjuu, ankeetküsitlus, päevikumeetod, hinnanguskaala jne). Andmetöötlusmeetodid (keskmiste arvutamine, korrelatsioon jne). Analüüsimeetodid (võrdlemine, reastamine, analüüs, süntees, üldistamine).</p> <p>Uurimistöö etapid. Koostöö juhendajaga. Teema valik ja piiritlemine. Töö allikatega (elektrooniline teabeotsing, allikakriitika ja plagieerimise vältimine). Töö esialgse kava koostamine. Hüpoteesi, uurimisküsimuse formuleerimine. Materjali (faktide)kogumine ja analüüs. Uurimistöö teaduslik tõlgendamine ja tulemuste üldistamine. Uurimistöö kirjalik vormistamine.</p> <p>Uurimistöö struktuur. Tiitelleht. Sisukord. Sissejuhatus. Põhiosa (peatükid ja alapeatükid). Kokkuvõte. Kasutatud materjalid. Lisad. Retsensioon. Annotatsioon (emakeeles ja A-võõrkeeles).</p> <p>Tabelid ja joonised. Kasutamisaala. Vormistamisnõuded.</p> <p>Stiil ja keel. Akadeemiline kirjastiil. Loetavus ja mõistetavus. Terviklikkus ja sidusus. Lauseehitus ja sõnavalik. Objektiivsus. Ajavormid. Loetelud. Lühendite ja numbrite kasutamine tekstis. Õigekeel.</p> <p>Viitamine ja vormistamine. Tsitaat ja refereering. Tekstisisene viitamine. Joonealune viitamine. Allikaloend (artikkel, raamat, õigusaktid, arhiivimaterjalid, elektroonilised allikad, dokumendid ilma isikuandmeteta jne).</p> <p>Kaitsmine. Kaitsmise sisu ja ülesehitus. Avalik esinemine.</p>
<p>Kursuse õpitulemused</p>	<p>Kursuse lõpul õpilane:</p> <p>1) tunneb uurimistöö koostamise metoodikat ning teeb uurimistöö iseseisvalt või gruppitööna;</p>

	<p>2) õpib suhtlema juhendajaga ning toime tulema konstruktiivse kriitikaga;</p> <p>3) orienteerub valitud ainevaldkonna lihtsamas kirjanduses, leiab vajaliku info ja analüüsib seda kriitiliselt;</p> <p>4) tunneb peamisi uurimistööks vajalike lähteandmete kogumise meetodeid (vaatlus, eksperiment, küsitlus, kogemuste üldistamine jt);</p> <p>5) töötleb andmeid sobivate meetoditega (keskmiste arvutamine, korrelatsioon jt);</p> <p>6) analüüsib uurimistulemusi sobivate meetoditega (võrdlemine, reastamine, analüüs, süntees, üldistamine jt);</p> <p>7) vormistab uurimistöö teaduslikule uurimistööle esitatud nõuete ning uurimistöö juhendi järgi;</p> <p>8) esitab ja kaitseb oma või grupi uurimistulemusi nii suuliselt kui ka kirjalikult;</p> <p>9) oskab anda konstruktiivset tagasisidet kaasõpilase uurimistöö kohta.</p>
<p>Hindamisviis</p>	<p>Hindamisel lähtutakse põhimõttest, et hindamine peab toetama ja motiveerima õpilasi iseseivale uurimisele ja enesetäiendamisele. Hindamine peab andma tagasisidet õpilaste poolt kursuse vältel omandatu kohta. Toetutakse valikõppeaine „Uurimistöö alused“ riikliku ainekava üldeesmärkidele ja vastavatele gümnaasiumi riikliku õppekava üldosa sätetele.</p> <p>Hinnatakse järgimisi valdkondi:</p> <p>1) sisu, sh uurimistöö vastavust teemale, seatud eesmärkide saavutamist, meetodite valikut ja rakendatust;</p> <p>2) vormi, sh referatiivse ja uurimusliku osa tasakaalu, töö liigendatust, vormistamisnõuete täitmist, tööd allikatega ning keelelist korrektsust ja eneseväljendusoskust;</p> <p>3) protsessi, sh planeerimist, tähtaegadest kinnipidamist ja kontakti juhendajaga;</p> <p>4) avalikku esinemist ehk kaitsmist.</p> <p>Hindamise põhimõtted fikseeritakse Pärnu Koidula Gümnaasiumi õpilaste kirjalike tööde juhendis</p>

	<p>https://koidulag.edu.ee/sites/koidulag.edu.ee/files/failid/pkg_hindamisjuhend_2019.pdf</p> <p>https://koidulag.edu.ee/sites/koidulag.edu.ee/files/failid/pkg_kirjalike_toode_juhend_2020.pdf</p> <p>Kursuse (35 ainetundi) jooksul peab igal õpilasel olema vähemalt kolm arvestuslikku hinnet.</p> <p>Kontrolltööde ja kokku lepitud individuaalülesannete sooritamine on kõikidele õpilastele kohustuslik. Hindamisel arvestatakse õpilase individuaalseid iseärasusi. Kontrolltöodes on kergema taseme küsimused (mõistete tundmine) ja raskema taseme küsimused (mõistete rakendamine, analüüs, süntees ja hindamine).</p> <p>Hindamisele kuuluvad tegevused:</p> <p>Kursuse jooksul tuleb sooritada 3 suuremat hindelist tööd.</p> <p>Kontrolltööde teemad:</p> <p>Test Moodles. Teaduse olemus. Teadus ja pseudoteadus. Teadusliku uurimistöö etapid. Kvantitatiivne ja kvalitatiivne uurimus. Uurimistöö eesmärgid ja tunnused. Mõistete defineerimine. Uurimisküsimus ja hüpotees.</p> <p>Töö allikatega (elektroniline teabeotsing, allikakriitika ja plagieerimise vältimine) Viitamise ja vormistamise nõuded. Põhimõisted.</p> <p>Retsensiooni kirjutamine ühele kaasõppijate uurimistööle.</p> <p>Kursuse jooksul tuleb õpilasel või õpilasarühmal koostada vähemalt üks uurimuslik väikesemahuline (5-10lk) töö, mis on vormistatud vastavalt kooli uurimistööde koostamise juhendile, milles hinnatakse ka alamosi (uurimistöö kava koostamine ja esitlemine, teoreetilise ülevaate koostamine, e-keskkonnas Microsoft Forms ankeedi koostamine ja selle abil andmete kogumine, saadud andmete analüüs ja töö esitamine korrektselt vormistatuna.</p> <p>Töö koostamise eesmärgiks on ettevalmistus individuaalse uurimistöö kaitsmiseks, mis on gümnaasiumi lõpetamise eeltingimuseks; praktiseerida ning kinnistada kursuse jooksul õpitut</p> <p>Hindamisele kuuluvad ka loov- ja rühmatööd, mille hindamiskriteeriumid lepime eelnevalt kokku.</p>
--	--

	Hindamisel arvestatakse ka koostööskusi ja tööde tähtjast kinnipidamist.
Õppekirjandus	Sirkka Hirsjärvi, Pirkko Remes ja Paula Sajavaara. 2005. Uuri ja kirjuta. Medicina.
Õppematerjalid	Laherand, M.-L. 2008. Kvalitatiivne uurimisviis. Tallinn OÜ Infotrükk.
Lisamaterjalid	Aarma, A., Kalle, E. 2005. Teadustöö alused. Tallinn, Tallinna Tehnikaülikool
Lingid	Veebipõhiseid materjale jagatakse HARNO Moodle keskkonnas koostatud Pärnu Koidula Gümnaasiumi e-kursusel “Uurimistöö alused”

Valikõppeaine „Male“

1. Kursuse lühikirjeldus

Kursuse esimene õppeaasta keskendub male kui mõttemängu tutvustamisele ja arendab malemängu oskusi. Kursuse teise õppeaasta fookus taktikaliste oskuste õpetamine. Praktika osas oluline on osalemine mõttespordi võistlusmängudel ja muudel maakonna malevõistlustel (koolide omavahelised MV, Pärnumaa MV jne), samuti turniiridel, mida korraldatakse maleklubis veebikeskkonnas.

2. Õppe- ja kasvatuseesmärgid

Õpilane

- 1) tunneb püsivat huvi malemängu vastu;
- 2) analüüsib malemängu;
- 3) oskab osaleda arvutipõhises Chess School ja LICHESS.org õppeprogrammides;
- 4) tunneb maletehnikat ning taktikat;
- 5) on saanud võistluskogemuse;
- 6) on välja töötanud elementaarse avangurepertuaari.

3. Õpitulemused

Õpilane

- On saanud võistluskogemused ja parandanud oma tulemusi.
- On enda puhul täiustanud male tehnilist, taktikalist, psühholoogilist ja teoreetilist ettevalmistuse taset.

4. Õppesisu

Male algõpe

- malelaud, malendid, nende paigutus, liikumine ja võimalused
- mõisted: „tuli“, „matt“, „patiseis“, „igavene tuli“, „kahekordne tuli“ , „äratõmbetuli“, „vangerdus“, „kahvel ehk topelt ähvardus“
- vigurite suhteline tugevus
- taktikalised võtted
- elementaarsed etturilõppmängud
- kuninga ründamine
- kombinatsioonid

Maletooria põhialused:

- male lühiajalugu
- vigurite arendamine ja teised põhimõisted
- vigurite võrdlev ja suhteline väärtus
- erinevad ülekaalu liigid
- avang

Pärnu Koidula Gümnaasiumi õppekava

- keskmängu teooria
- plaan
- lõppmäng

Maletooria:

- avanguteooria, keskmängu strateegia ja taktika, lõppmängutehnika
- taktika
- kuningarünnak
- võimaluste arvestamise tehnika

Strateegia alused:

- Vigurite erinev aktiivsus:
- „head” ja „halvad” odad
- oda on ratsust tugevam
- ratsu on odast tugevam
- eri värvi odad keskmängus
- viguri mängust väljalülitamine
- avatud ja poolavatud liinid: avatud ja poolavatu liinide kasutamine avatud ja poolavatud liinid ja kuningarünnak eelpost avatud ja poolavatud liinil
- võitlus avatud liini pärast
- tsentri probleem: tugev etturtsenter
- etturtsentri lõhkumine
- vigurid etturtsentri vastu
- viguri-etturi tsenter
- tsentri roll operatsioonide ajal tiibadel, kaksikodad:
- kaksikodad keskmängus
- kaksikodad lõppmängus
- edukas võitlus kaksikodade vastu
- nõrgad ja tugevad väljad: nõrgad väljad vastase laagris, väljade kompleksi nõrkus
- mõnedest tugevatest väljadest
- etturi paigutuse eripärad: etturinõrkused
- kaksiketturid
- vabaettur
- Võitlus jõudude ebatavalise vahekorra puhul
- lipp erinevate vigurite vastu kompensatsioon lipu eest
- kaks vankrit kolme kerge viguri vastu, kaks vigurit vankri vastu (etturitega), vanker viguri ja kahe etturi vastu, kvaliteedi ohverdamine
- vigur kolme etturi vastu, kompensatsioon viguri eest

Lõppmäng:

- etturilõppmängud
- klassikalised positsioonid etturilõppmängus, malelaua geomeetria, „õlaga tõukamine”, lõppmängud vabaetturitega mõlemal pool, läbimurre
- parem etturiseis, varutempod, kuninga aktiivsus
- üleminek etturilõppmängu kui posits ülekaalu realiseerimine

Vankrilõppmängud

- klassikalised positsioonid vankrilõppmängudes
- horisontaali valdamine
- avatud liini ärakasutamine
- vabaetturiga lõppmängud
- aktiivsusest vankrilõppmängus
- etturiseisu nõrkuste ärakasutamine
- mõningad kaitseressursid
- materiaalse ülekaalu realiseerimine
- positsioonilise ülekaalu realiseerimine

Teooria

- male kodulinnas Pärnus, Eestis, maailmas; male MM ja maleolümpia
- mõttetöö ja -pinge, närvisüsteemi üleväsimine, taastumine
- avanguteooria, keskmängu strateegia ja taktika, lõppmängutehnika
- õpetamise meetodika
- treeningmeetodid erinevate eesmärkide saavutamiseks
- võistlusmatšideks valmistumine: plaan, vastase võimaluste arvestamine
- treeningu planeerimine, individuaalplaanid, kalenderplaanid
- avanguoskuste väljaselgitamine
- teatud variantide kasutamissagedus
- originaalsete avangukäsitluste esinemine
- arengupertuaari ja -alase eruditsiooni ulatus
- mustade ja valgetega mängimise iseloom
- avangus esinevad eksimused
- avangupertuaari arenemise tendentsid

5. Õppetegevus

Kursuse õpe toimub auditoorselt ja veebikeskkonnas Chess School. Praktilises osas on kasutusele võetud LICHESS.ORG keskkond, kus on hästi organiseeritud õpilaste praktiliste malepositsioonide lahendamised aja peale. Kohas PUZZLES STORM <https://lichess.org/page/storm>

Seal saavad õpilased aja peale lahendada 2-käigulisi ülesandeid, mis kujutavad endast kogu õpitud mängu taktikalist baasi: formeerub visuaal ja kogemus positsiooni äratundmisel, mida õpilane saab üle kanda n-ö päris mängu.

Kasutatakse veel sama keskkonna erinevate raskusastmega ülesandeid, mis on suunatud vastase kuninga matistamisele: <https://lichess.org/practice>

Järgmise etapina saavad õpilased teha oma konto ja hakata aktiivselt mängima *lichess.org* maleklubis, teenides esimese 10 partiiga endale klubi reitingu. Kui see on välja selgitatud, siis on praktiline mängimine ajakontrolliga 3 ja 5 min vastastega, kes on oma reitinguga samas kategoorias, mis hoiab õpilastel

Pärnu Koidula Gümnaasiumi õppekava

motivatsiooni mängida võrdsete vastastega ja osaleda turniiridel, mis algavad selles keskkonnas iga tund.

<https://lichess.org/swiss>

<https://lichess.org/tournament>

6. Õppematerjalid

Malekool <https://school.chessok.com/Authentication/SignIn?ReturnUrl=/>

Malekooli õpikud: „Marvin malemetsas“ 1. osa, „Marvin malemetsas“ 2. osa, töövihik

Valikõppeaine „Etikett“

Õppekava	Kooli õppekava
Valdkond	Vaba valikaine
Kursuse nimetus/pealkiri	Etikett
Eelduskursused	Puuduvad
Lõiming	Eesti keel, meedia, ühiskonnaõpetus, ajalugu, kunst
Õppetöö korraldus	Kursuse kestus on 35 tundi.
Õpitulemused	Kursuse läbinud õpilasel on vajalikud teadmised ja oskused: <ol style="list-style-type: none"> 1) suhtlemis- ja koostööoskustest; 2) ametlikest, mitteametlikest ja kombineeritud vastuvõtude ettevalmistamisest ja korraldamisest; 3) käitumisreeglitest; 4) kirjade, e-kirjade ja kutsete koostamisest; 5) riietumis- ja lauaetiketist.
Kursuse lühikirjeldus	Kursus annab õpilastele teadmised sotsiaalsetest käitumisreeglitest, suhtlemisstiilidest ja -tasanditest, tervitamis- ja tutvumiskommetest, vastuvõtude korraldamisest, netiketist, lauakommetest ning riietumisest. Õpet toetavad erinevad praktilised ülesanded ja õppekäigud.
Õppesisu ja õppetegevused	<p>Õppesisu:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Mis on protokoll ja etikett? ○ Esitlemine, tutvumine ja tervitamine. ○ Suhtlemine ja kehakeel. ○ Ametlik, mitteametlik ja kombineeritud vastuvõtt. ○ Kohtumiste ettevalmistamine, kutsed ja teadaanded. ○ Visiitkaartide liigid, vormistamine, kasutamine. ○ Netikett ja kirjavahetus. ○ Kõne pidamine, intervjuu andmine. ○ Mood/riietumine ning enda eest hoolitsemine. ○ Lauaetikett. <p>Õppetegevused: ülesannete lahendamine praktiliste tegevustena.</p>

Hindamine	<p>Õpilasi hinnatakse praktiliste tööde alusel. Kriteeriumideks on ülesannete täitmine vastavalt püstitatud eesmärgile, vastavus teemale, loomingulisus ning õigeaegselt esitatud tööd.</p> <p>Hindelised tööd:</p> <ul style="list-style-type: none">○ Vastuvõtukava koostamine○ Kõne kirjutamine ja ettekandmine○ Kutse kirjutamine ja vormistamine○ Visiitkaardi tegemine (arvutiprogrammis)○ Lauaetikett (õppekäik)○ Riietumisetikett (praktiline töö: kollektsioon, mida ja kus kanda (nt joonistustena)).
-----------	--